

სნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 11.

კვირა, 21 ოქტომბერი, 1907.

ბიზმარ

ვისაც უნახავს ჩვენი გიშერა, მართლაც სხვა სახელს ვერ დაარქმევდა: ყველაფერი გიშერის ფერი ჰქონდა, არამც თუ ბალანი, არამედ რქები და ფლოქებიცა. სიწვეთთან გიშერას რქებს სხვა მოხდენილობაც ჰქონდა: ჯერ განზე იყო ამოხული მშვენიერის თავზე და მერე წინ წამოეწია მახვილი ბოლოებითა და აწაიარა ეს რქები ნამდვილი სატყვარი იყო გიშერასათვის. რქებს ვარდა სხვა ლაზათიც ჰქონდა გიშერას: მშვენიერი შვი თავი—შავი და სიშავლო ზომის თვალებით, ბრტყელი ხელის გულივით, შუაზე ამოხნილი შუბლით, მუხლსა და ტუჩს შუა ოდნავ ჩაზნექილი ნავეით, რომელიც განსხვავებულს გამოამეტყველებს აძლევდა გიშერას. დაბალ კოქებზე დაყრდნობის შემდეგ მკერდბეჭს მოყვებოდა სანახად სანატრელი მშვენიერი ტანი, რომელიც რამდენადაც კუდსკენ მიდიოდა, იმდენად ვიწროდებოდა და ბოლოს თავდებოდა სიშავლოდ ჩასუქებული თქოებით და ბოლოზე ბალანშეთხლებული კულით, რომლის ღონივრად შემოქნევით შიშის ზარსა სცემდა გიშერა ბუზებსა და ბუკებსა. გიშერა სრულიად შავი იყო, მხოლოდ ტუჩზე, თითის სისქედ, ზოლივით შემოვლებული ჰქონდა თეთრი ბალანი, რომელიც ბუნებას თითქოს განკებ მიენიქებია გიშერასათვის, რომ უფრო შეტად დაეშვენიებინა.

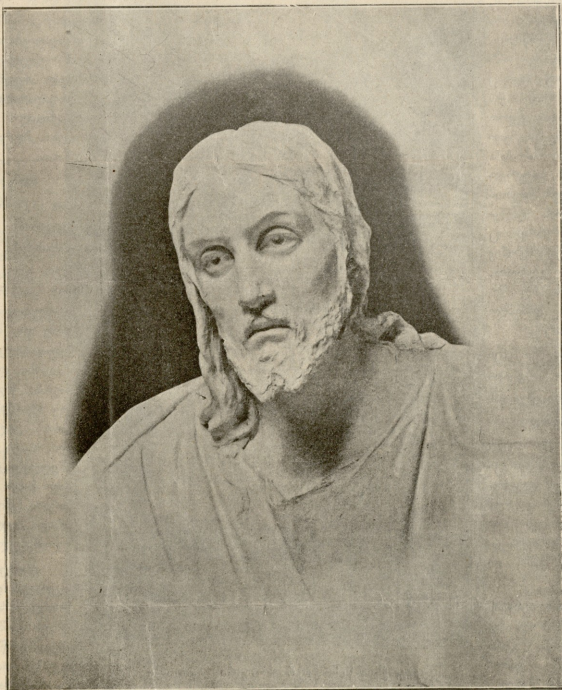
მარტო შეხედულობით არ ამაჟობდა გიშერა. მოხდენილობასთან საყვირელი იყო მისი სიწარღ და გონიერება, თუკი შეიძლება ითქვას ასე პირუტყვზე. არამც თუ წინელის მოქ-

ნევას ვერ მოასწრებდი უღელში შემბულს გიშერას, არამედ ხელსაც ვერ აიღებდი მაღლა, თავის მოფხანაც რომ გლომებოდა: გაიტყვოდა ტვირთიანად და არას გასამოგნებდა. ამაყი და თავმოყვარი იყო და არ საპირობება შეტევას; რაც უნდა, დიდ ტვირთში მშობოდა, მაინც არ დაგვანახებდა დაქვეითებას, აღმართში სულ ჩოქის თავით აირბენდა, რომ არ შეგეშინია სისუსტე; სხვა ხარს ხომ არ გაუშვებდა წინ უღელში!..

ამ სიეთესთან გიშერას ერთი თვისებაც ჰქონდა: საძოვარზე რომ გაავადებდნენ, გახარებული გაეჭანებოდა და დაიწყებდა აქეთ-იქეთ სიბზილს. თუ მინდორზე ნაკლები ბალანი იქნებოდა, ხეებსა და ალყებს დაუწყებდა გლეჯას და მტერებისა და სხვა რომ მშვირი იყო, გიშერა გამაძლარი მოდიოდა სახლში; და არც იცადებდა ფერდ-ჩავარდნილი პატრონთან მისვლას,

რადგანაც იცოდა, რომ მის მურუნველს პატრონს ეს ძლიერ ეწყინებოდა. ამიტომაც გიშერა ყველა პირუტყვებზე უფრო საყვარელი იყო პატრონისათვის.

ერთხელ მწყემსს გაჰპაროდა გიშერა და შორს შთის იქით სხვის გაბარდულ ვენახში შემალულიყო. სადაც ხარბადსტრეტად ძურწა ბალახსა. მწყემსმა ბევრი ეძება საღამოზე სახლში წამოდნისას, მაგრამ ვერ ნახა და მოწყენილი დაბრუნდა სახლში. ეს ამბავი რომ გაიგო კაცამ (სამ ეძახდნენ ხარის პატრონს), წავიდა დღე და ღამე გაყრისას, შედგა ერთ გორაკზე და დაიძახა: „გიშერა ბეუს, ბეუს!“ პირველს ხმაზე გიშერა არ გამოჩნდა, რადგანაც ბალახში ვერ გაეფიქრა ხმა, მაგრამ მეორე დახბილზე გამოვარდა ეწახილვან

ოტო ვონ ბისმარკი

მარშალიოს ქანდაკება ანტოკოლისისა.

ურთ-მახვილი გიშერა და დანახა რა თავისი საყვარელი პატრონი, ხმა-მადლოდ შეგზავლა: აცნობა—მე აქა ვარ, ნუ

მეძებო“. პატრონმა ხელი დაუქნია — ჩემსკენ წამოიღო — და გიშვრავ ცენტრშია, გეშვრა კაცისაყენ, კაცამ ნიშნად სიყვარულისა გეუყვამა ყურები და ვაიქცია სახლისაყენ.

გიშვრა ძლიერ საყვარელი იყო ყველასათვის, მაგრამ ერთი არ მოსწონდა კაცისა. ეს ხარი მეორე სოფელისიყული იყო და გიშვრას ხმარად უყვარდა ხოლომე წინანდელ პატრონთან ვაჰარვა; ამისათვის კაცამ ერთხელ ძლიერ გაწყველა თავისი საყვარელი პირუტყვი; რომ შეეგებდა ამ დროს გიშვრასათვის, შეამწველი, რომ იგი უკადრისობდა კაცისაყენ ამ საქციელსა და მის ცრემლორეულ თვალებში ამოიკითხავდი: „რას მერჩი, ჩემო პატრონო; მართალია, კარვად შივილი და არც შეუბრალელებელი ხარ, არც კულად მეკლები როგორც პირუტყვისა, მაგრამ რა ექნა, რომ გულს იქით მიუხარია, სადაც დასაყვარებულად; ჩემს ყურს მშობლიური ბგერა უყეთ ესმის და უფრო ეამება. შერი პოსელი მშენიყვარად არის მოწყობილი, ზამთარში იქ სიცივის არა ვგრძნობ, მაგრამ, მერწმუნე, სადაც დავიბადე, იქ ფაცხაში გდება მირჩენია; იქ ჰაერია ისეთა შეხაყვებული, რომ ჩემს ცხვირს მისი სუნთქვა უფრო იამება. რადგანაც მე ეს ბედი დამყვა და არ მეიღირსა ჩემს სამშობლოში დროს ვატარებ და პოლოს იქვე ჩემს ნაცნობ პირუტყვებთან სლის დალევა, — გემსახურები, როგორც ბატონსა, მაგრამ შენც იქონიე სინიღისი და ყთილი გრძობა, უსამართლოდ სახრეს ნუ შემომიქნევ და ნურც დამიშლი ჩემებურად ბღაყილსა“.

კაცია ც გულყთილი კაცი იყო. პოლოს ბეგრს ინანებდა ხოლომე გიშვრას შეურაცხყოფის და რქებსაც დაუყოცნიდა. ერთხელ კაცამ შეჰვიცა თავის თავს — არ ექნა გიშვრას ხორცი და არც ყურებია მის დაყვალზე; — აღმერთმა ნუ ჰქნას, რომ ჩემი გიშვრას სისხლი ჩემს ეზოში დავგრილიყოს“ — სთქვა კაცია; მაგრამ დიდ ხანს არ გასტანა ამ იყვდა.

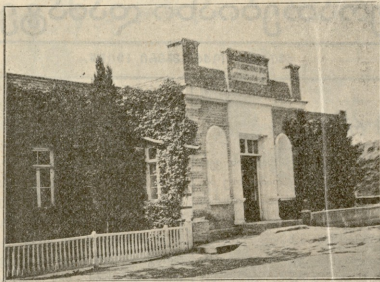
ერთს ზაფხულზე ხარი ურავის მთაზე გეუშვა საბალახოდ. იქ გიშვრას მლაშე მიწა ექნა ბეგრი, და ქიმეში ვამოსცხობოდა. ერთი თვის შემდეგ, როდესაც მორაკეს ჯგოვი, კაცამ რაღაც სისუტე და თავის ქიკინი შეაჰწინა გიშვრასა. „ეს ხარი რაღაც კარვად ვერ არის“, — შესიგელა ცოლშვილს კაცია და მართალიც გამოდგა. მლაშე მიწა თანდათან მაგრდებოდა ქიმეში და რადგანაც მონეტლები შეუტლებელი შექნა,

ამ შემთხვევამ კიდევაც გადიტანა გიშვრა. პირველად თეძობი დაუტყა გიშვრასა, მაგრამ რადგანაც სნეულები ახალი ადრული იყო, ფეხებზე დღამა მინც შეეძლო, თუქცა ერთი ადგილიდან მეორეზე ვაღსელა ძლიერ უჭირდა. როდესაც სისხლის დენამ თანდათან უქნა, უქნა ფეხებით დაყარა გიშვრა და მხოლოდ

წინა ფეხებზე იყო დაყარნობილი და მოგაყენებდა ვალიაში დამწყვეტელს ლომსა, რომელიც მისის უბედურების მიუხედავად ელვას ისყრის თვალშიღვან და არ იზღის ვაქცაქობას. გამბორცებული კაცია ბეგრჯელ ასყვედა კულით გიშვრას, რომ ერთხელ მინც ენახა ზეზე თავისი საყვარელი პირუტყვი, მაგრამ ყოველივე ამო იყო! — გიშვრას შეამწველით, რომ თეძობების ძარღვები დრო-გამოშვებით მწარედ ეყვამებოდა და ამ დროს თვალშიც ცრემლით ეყვებოდა; ვამბორცებოდა კიდევ და საცოდავად ვყვსოდა. გიშვრას ყოველს დაყენსაზე კაცია თავში იცემდა ხელსა და აუღსაში იხუტებდა გიშვრას თავსა. გიშვრაც დანდობილად ვაღუდღერდა კისერს თავის შრუნველს კირისუფაღსა. ერთხელ იფიქრა კაცია, იქნება საფალარათომ უშველოსო და ვაქაყილი საპონი ასეც პირუტყვისა, მაგრამ ამითაც ვერაფერს ვახდა.

მძიმე ავადმყოფს პირუტყვის კაცია არ აყადრა სხვა პირუტყვებთან საჩეგში ყოფნა, ვადაყვანა ბელღესა და სახლს შუა, სადაც უფრო შემორავული და თავისუფალი ადგილი ეგულბოდა. არც დღე და არც ღამე არ შორდებოდა მას და უხვად აძლედა საყვარელ ძურწა ბალახსა და ნედლს სიმიღის ჩაღს; მაგრამ გიშვრა არამც თუ არ სჰამდა, არამედ სიმწარით ქელავდა ენა-წავდებულო. — „რა არის ეს ოხერი სნეულები, რომ აღარ ვადაურა; სადა მყავს ამის მამველი, რომ მთელი ჩემი ცხოვრება მიესციქ!“ იხდას ვაჯაყებულო და დადარღიანებული კაცია.

ერთხელ ზედ-ზედ ღამის თვისსაყენ დაქანულ კაციას და მის ჯალამს ღრმად დაძინა. ამ დროს გიშვრა წინა ფეხებზე აღმდგარა წინაღად ბელღის ქედლზე თავის მისაყარნობად და როდესაც უნდოდა მიყრდნობოდა, სისუტით და სიმწარით

სკოლა წინამძღვრანთი კრასის.

სკოლა წინამძღვრანთი კრასის.

მკვლესი წინამძღვრანთი კრასის სკოლასა.

ერთს ზაფხულზე ხარი ურავის მთაზე გეუშვა საბალახოდ. იქ გიშვრას მლაშე მიწა ექნა ბეგრი, და ქიმეში ვამოსცხობოდა. ერთი თვის შემდეგ, როდესაც მორაკეს ჯგოვი, კაცამ რაღაც სისუტე და თავის ქიკინი შეაჰწინა გიშვრასა. „ეს ხარი რაღაც კარვად ვერ არის“, — შესიგელა ცოლშვილს კაცია და მართალიც გამოდგა. მლაშე მიწა თანდათან მაგრდებოდა ქიმეში და რადგანაც მონეტლები შეუტლებელი შექნა,

განსაცდელში მყოფი გიშერა კენესა უმატებდა, ყურებს ხშირ-ხშირად აპარკუნებდა და კულსაც ლინიურად ურტყამდა ბელ-ლის კედელსა—იჩნება ვინმე მომეშველოსო. მაგრამ მშველელი არსად იყო.

კაცის ძილში ჩაწყობილია გიშერას ამავე და ესინზრებოდა, რომ გიშერა მორჩენილიყო, უღელში მის და რქების პტიონით, თავისებური სითამამით და სიმალხაზით მისდევდა პატრონსა. გახარებულს კაცის გულმა ზავა-ზუგი დაუწყო, ნამეტანის სიხარულით სულის მოძირობამ უკლო, და ვიოთმ ხელში სახერ მატესო „ჰუ, გიშერა, გენაცვალე!“ შესახა პირუტყვისა და წამოიჭრა ლოგინიდან.... მაგრამ რა ნახა?... ტბლილი ილიუზია სიშვარედ შეეცვალა. მოესმა რა გიშერას მაღალი კენესა, მიიჭრა ბელისაკენ და ნახა თუ არა გიშერას მდღომარეობა,

„გაი მიშველოთ!“ დაიძახა და რქებში სტაცა ხელები. მის ხმაზე მთელი ჯალაბი ფეხზე დადვა, მიეშვე-ლნენ კაცის და შეერ-თებულის ძალით დაახ-წიეს გიშერას თავი კედ-ლებსა. დაუფელიერეს რქები, კისერი და ღარ-წმუნდნენ—არაფერი დაშა-გებიაო. კაცია ჩამოჯდა იქ ქვაზე და ვინ იცის რა-ებს ფიქრობდა..

თუმცა გული უწუხ-დებოდა გიშერას მომხერ-აღს კაცისა, მაგრამ მორ-ჩენის იმედი მიანც არ დაუკარგავს, რადგანაც ნა-სკობარს ისევ იღებდა. გა-ვიდა დრო და კონაქც ეე-ლარ შესძლო გიშერამა. მაშინ კი დაჰკარგა იმედი კაცამ და ცრემლ-მორე-ული წაივინა და დამილა, რომ არ ეყურებია პირუტ-ყვის ტანჯვისათვის. რო-დესაც გაიტყუეს კაცია, შეზობლები მივიდნენ გიშე-რასთან და, ხორცი და ტყა-ვი მიანც არ ეზარალოსო, წამოაქციეს საწყალი. რო-დესაც დაინახა გიშერამ გაღვსილი დანა, მის მოსაკლავად დამზადებუ-ლი,—სახარელის ხით დაი-ბღავლა; იუკადრისა ჯა-ლათების მისეცა, ერთი თავი-სებურად წამოიწია, მაგ-რამ რას ვახდებოდა შეერ-თებულს ძალისთანა!... დაკ-ლეს ბედშვი გიშერა. კა-ციას და მის ჯალაბს მისი ხორცი არ უქმნია; მხო-ლოდ რქები არაღის მისცა კაციამ; ყინწებდა გაათ-ლევიან ოსტატსა და სახ-სოვრად შეინახა ზედ წარ-წერით: „ჩემი გიშერა“.

სურათების განმარტება

ახსია ქრისტე: ეს ქანდაკება ეკუთვნის მიუღეს ევროპაში სახელ-ვანთქმულს მეგანდაცეს მარკ. მათეს ძეს ანტოკოლს-კის.

ანტოკოლსკი ბევრობიდან (დაიბადა ქ. ვილნაში 1742 წ.) ხელისანი იყო ქვაზე ამომკრელი. 21 წლისა რომ შე-იქნა პეტერბურგში წავიდა ქანდაკების შესასწავლად. ბევრს ეწვალა ახალგაზდა ან-ტოკოლსკი და როგორც იქნა მიიღეს აკადემიაში. იქ გამოჩენილი შვირილი ისე მთელ განვითარდა, რომ მეორე წელსვე მიიღო ევრცხლის პატარა მედალი ქანდაკეში

„ერთი ურია“; მეორე წელს — ევრცხლის დიდი მედალი ქანდაკეში „ძუნწი ურია“. მას შემდეგ ანტოკოლსკის ნიჭი შესა-ნიშნაფის სისწრაფით ვითა-რდებოდა და 1871 წელს პეტერბურგის აკადემიამ — იმ აკადემიამ, რომელიც წინად უარს ჰყოფდა ანტოკოლსკის ნიჭს, აკა-დემიკოსად აღიარა ის. ამ დროიდან მუდამ გაკვირე-ვაში მყოფი ანტოკოლსკი საესებით მიეცა თავის სა-ყვარელს ხელოვნებას და შექმნა უკუდვი ნაწარ-მოებნი, რომლებითაც ამა-ყუმს მთელი ევროპა. ტუ-რო ცნობილია მისი შემ-დეგი ქანდაკებანი: რუსე-თის მეფე იოანე მრისხა-ნე, იესო ქრისტე, იოანე ნათლისმცემლის ძევი, მე-ფისტოფელი და სხვა. ჩვენ ამ №-ში მოგვყავს მისი ქანდაკება „ქრისტე“; ზო-გიერთებს შემდეგში დაე-ბეჭდეთ.

წინამძღვრანთ კარას სკოლა პეტერბურგის და ჩვენში კარგად ცნობილის საზოგადო მოღვაწის ი. ი. წინამძღვრი შვილის თაოს-ნობით და ხარჯით 1888 წელს ლუშეთის მახრის სოფ. წინამძღვარიანთკარ-ში დაარსდა სამეურნეო სკოლა. ამ სასწავლებელში უკვე მრავალი ბავშვი გა-მოიზარდა, რომელნიც სა-მეურნეო პრაქტიკულ ცო-დნას ავრკელებენ ხალხში. სკოლამ კარგა ხანია დაი-სახურა ჩვენში პატივისცემა და ღირსია ყოველგვარ თანაგრძობობის საზოგადო-ებისაგან.

სკოლა შესდგება რამდენ-სისამე განსაკუთრებული შენობისაგან, რომელიც ღირ-რებულდება 30 ათას მან. აღიშნებდა. ამ №-ში დაბე-ჭულია სურათები რამდენ-სისამე შენობისა.

მეფანდრე

სურათი კულუბისისა.

სონაიპე

გაზეთის
გამომცემი

რე. ი. შ. - 1901

მეურთბელთა მდგომარეობა გამოცენის თეატრში

რე. ი. შ. - 1901

ტფლისის საბჭოს კრებებზე დასასწრებლად მისაყვანი საშუალება ზოგიერთ სწონათათვის.

რე. ი. შ. - 1901

ვერა, ვერ დასძრამ, ჩემო მზო, მაგ ტერის.

ყველა მწევე და ყველა მღაჟას,
ხან ერთს ვერდი, ხან მეორეს...
სხვა დიდება რას მივიან,
თუ თქვენს თავს არ მომავორეს.

რედატორი:
ბ. ჭეონია

გამომცემელი
ბ. ჭაბაძე